

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 4 Σεπτεμβρίου 2024
(OR. en)

13018/24

PECHE 331

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	4 Σεπτεμβρίου 2024
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2024) 703 final
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Δεύτερη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του πολυετούς σχεδίου για τα αποθέματα γάδου, ρέγγας και παπαλίνας στη Βαλτική Θάλασσα και για τις αλιευτικές δραστηριότητες εκμετάλλευσης των αποθεμάτων αυτών, και σχετικά με την ανάθεση εξουσιών στην Επιτροπή δυνάμει του εν λόγω πολυετούς σχεδίου

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο COM(2024) 703 final.

συνημμ.: COM(2024) 703 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 4.9.2024
COM(2024) 703 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**Δεύτερη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του πολυετούς σχεδίου για τα αποθέματα
γάδου, ρέγγας και παπαλίνας στη Βαλτική Θάλασσα και για τις αλιευτικές
δραστηριότητες εκμετάλλευσης των αποθεμάτων αυτών, και σχετικά με την ανάθεση
εξουσιών στην Επιτροπή δυνάμει του εν λόγω πολυετούς σχεδίου**

{SWD(2024) 703 final}

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η κατάσταση τόσο του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής Θάλασσας όσο και των αποθεμάτων ιχθύων της Βαλτικής Θάλασσας συνέχισε να επιδεινώνεται μετά την έκδοση της πρώτης έκθεσης¹. Η εφαρμογή του πολυετούς σχεδίου για τη Βαλτική Θάλασσα (στο εξής: ΠΣΔ)² έχει συμβάλει στη μείωση της αλιευτικής πίεσης. Ωστόσο, σύμφωνα με το Διεθνές Συμβούλιο για την Εξερεύνηση της Θάλασσας (ICES), κυριάρχησαν άλλοι παράγοντες εκτός της αλιείας που επηρεάζουν τη θνησιμότητα ορισμένων αποθεμάτων, κυρίως για τα δύο αποθέματα γάδου που εξακολουθούν να βρίσκονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα βιομάζας. Η κατάσταση αρκετών αποθεμάτων ρέγγας είναι επίσης προβληματική.

Από τη συνολική αξιολόγηση που διενήργησαν **τα ενδιαφερόμενη μέρη και τα κράτη μέλη που συμμετείχαν στη διαβούλευση προέκυψαν διαφορετικές απόψεις σχετικά με το ΠΣΔ**. Το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο της Βαλτικής Θάλασσας (BSAC)³ αναγνωρίζει την αξία του ΠΣΔ, αλλά εκφράζει την απογοήτευσή του όσον αφορά τα αποτελέσματα. Ο κλάδος έχει ως επί το πλείστον αρνητική άποψη όσον αφορά το ΠΣΔ, παρότι ένα μέρος του έχει ουδέτερη άποψη. Οι θέσεις των ΜΚΟ δίστανται λόγω αρνητικών και θετικών απόψεων, όπως και των τριών κρατών μελών που απάντησαν.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να θεωρεί ότι το ΠΣΔ έχει αποδειχθεί **χρήσιμο εργαλείο για την εφαρμογή της κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΚΑΠ)**⁴, ιδίως για τον καθορισμό των αλιευτικών δυνατοτήτων. Όπως αναφέρεται στην πρώτη έκθεση, το ΠΣΔ παρέχει κανόνες για τη διαχείριση της αλιείας που είναι προσαρμοσμένη σε περιφερειακό επίπεδο. Όσον αφορά τα αποθέματα ιχθύων για τα οποία υπάρχει αξιολόγηση με πλούσια δεδομένα [ή μέγιστη βιώσιμη απόδοση (ΜΒΑ)], το ΠΣΔ επιτρέπει τη χρήση ανώτατων ορίων κατά τον καθορισμό των συνολικών επιτρεπόμενων αλιευμάτων (ΤΑC), επιτρέποντας παράλληλα **περιθώρια ευελιξίας για πιο υγιή αποθέματα**. Όσον αφορά τα αποθέματα των οποίων η βιομάζα βρίσκεται κάτω από τα ελάχιστα επίπεδα, το ΠΣΔ δημιουργεί ένα **δίχτυ ασφαλείας**. Αυτό το δίχτυ ασφαλείας διασφαλίζει, για τα εν λόγω αποθέματα, την κατά το δυνατόν ελαχιστοποίηση των ποσοστώσεων και τη λήψη πρόσθετων διορθωτικών μέτρων για την ανασύστασή τους.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι **η λήψη ορισμένων δύσκολων αποφάσεων από το Συμβούλιο**, όσον αφορά τα αποθέματα της Βαλτικής, κατέστη **εφικτή λόγω του πλαισίου που τέθηκε σε εφαρμογή βάσει του ΠΣΔ, το οποίο συνδυάζει ένα δίχτυ ασφαλείας με την ευελιξία**. Χωρίς το ΠΣΔ θα ήταν ενδεχομένως δύσκολο για το Συμβούλιο να συμφωνήσει σχετικά με τη λήψη διορθωτικών μέτρων που συμβάλλουν στην αποκατάσταση των εξασθενημένων αποθεμάτων, ενώ οι ποσοστώσεις θα είχαν πιθανόν οριστεί σε υψηλότερο επίπεδο. Από την άλλη πλευρά, το

¹ COM(2020) 494 final της 14.9.2020.

² Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1139 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Ιουλίου 2016, για τη θέσπιση πολυετούς σχεδίου για τα αποθέματα γάδου, ρέγγας και παπαλίνας της Βαλτικής θάλασσας και για τις αλιευτικές δραστηριότητες εκμετάλλευσης των εν λόγω αποθεμάτων (ΕΕ L 191 της 15.7.2016, σ. 1).

³ <http://www.bsac.dk/BSAC/About-the-BSAC>.

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 22).

ΠΣΔ επιτρέπει ευελιξία και για τα πιο υγιή αποθέματα, δίνοντας τη δυνατότητα χρήσης του ανώτατου εύρους τιμών F_{MSY} υπό ορισμένους όρους. Επί του παρόντος, το ΠΣΔ έχει επιτύχει για όλους τους τύπους αλιείας είτε τη διαχείρισή τους σύμφωνα με τη MBA είτε την υπαγωγή τους σε μέτρα προκειμένου να επανέλθουν στη MBA. Τα υγιή αποθέματα αποτελούν τη μοναδική βάση για τη μακροπρόθεσμη κερδοφορία του αλιευτικού κλάδου και των παρεπόμενων τομέων.

Ωστόσο, παρά τον καθορισμό των TAC στην τιμή του F_{MSY} ή κάτω από αυτή κατά τον χρόνο καθορισμού τους, το μέγεθος πολλών αποθεμάτων ιχθύων έχει μειωθεί και η δομή από πλευράς ηλικίας/μεγέθους έχει υποβαθμιστεί. Αυτό έχει αρνητικό αντίκτυπο στους σχετικούς τύπους αλιείας. Επιπλέον, καθίσταται ολοένα και πιο δύσκολο να εφαρμοστούν οι κανόνες του ΠΣΔ και να καταβληθούν προσπάθειες για τη διαχείριση του συνόλου των αποθεμάτων στην τιμή του F_{MSY} σ' ένα πλαίσιο μικτών τύπων αλιείας με αυξανόμενο αριθμό εξασθενημένων αποθεμάτων. Η επιδείνωση της κατάστασης των αποθεμάτων ιχθύων σημειώθηκε στο πλαίσιο του οικοσυστήματος της Βαλτικής Θάλασσας που μεταβάλλεται ριζικά και δεν βρίσκεται σε ισορροπία. Επιπλέον, υπάρχουν ενδείξεις εκτεταμένης εσφαλμένης αναφοράς αλιευμάτων πελαγικών ειδών, η οποία ενδέχεται: i) να μειώσει την ακρίβεια και την αξιοπιστία των αξιολογήσεων των πελαγικών αποθεμάτων· και ii) να συμβάλει στην υπεραλίευση. Τέλος, η Ρωσία καθορίζει αυτοτελώς τα οικεία TAC, τα οποία δεν ευθυγραμμίζονται με τη MBA και δεν συμμορφώνονται με τις βέλτιστες διαθέσιμες επιστημονικές γνωμοδοτήσεις.

Ωστόσο, η Επιτροπή εμμένει στο συμπέρασμα ότι **το ΠΣΔ παρέχει ένα σταθερό μακροπρόθεσμο μέσο για την εφαρμογή της ΚΑΠ στη Βαλτική Θάλασσα**. Το ΠΣΔ: i) προσφέρει λιγότερη αβεβαιότητα για τον καθορισμό των ποσοστώσεων· ii) καθιστά δυνατή τη λήψη διορθωτικών μέτρων για τα αποθέματα υπό πίεση (μεταξύ άλλων σε περίπτωση απαγόρευσης της αλιείας)· iii) καθιστά τη διαδικασία καθορισμού των ποσοστώσεων πιο διαφανή για τα ενδιαφερόμενα μέρη και τα κράτη μέλη· και iv) επιτρέπει στον αλιευτικό κλάδο να σχεδιάσει καλύτερα την αλιευτική του δραστηριότητα.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ΠΣΔ επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση υποβολής έκθεσης προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο του ΠΣΔ στα αποθέματα και στις αλιευτικές δραστηριότητες που εκμεταλλεύονται τα εν λόγω αποθέματα, ιδίως όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του ΠΣΔ. Η πρώτη έκθεση δημοσιεύτηκε το 2020, και η παρούσα δεύτερη έκθεση επικεντρώνεται στις σχετικές εξελίξεις που έλαβαν χώρα έκτοτε. Καλύπτει επίσης την υποχρέωση υποβολής έκθεσης σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 2 του ΠΣΔ σχετικά με την ανάθεση εξουσιών στην Επιτροπή.

Οι σκοποί του ΠΣΔ είναι οι εξής: i) να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της ΚΑΠ· ii) να διασφαλίσει ότι η αλιευτική δραστηριότητα αποκαθιστά και διατηρεί τα αποθέματα ιχθύων πάνω από τα επίπεδα που μπορούν να αποφέρουν ΜΒΑ· iii) να συμβάλει στην εξάλειψη των απορρίψεων, μέσω της αποφυγής και της μείωσης των ανεπιθύμητων αλιευμάτων, και στην υλοποίηση της υποχρέωσης εκφόρτωσης για τα σχετικά είδη· και iv) να εφαρμόσει την οικοσυστημική προσέγγιση για να ελαχιστοποιηθούν οι αρνητικές επιπτώσεις των αλιευτικών δραστηριοτήτων στο περιβάλλον. Το ΠΣΔ περιλαμβάνει κανόνες σχετικά με τον καθορισμό αλιευτικών δυνατοτήτων για ορισμένα αποθέματα ιχθύων με αξιολόγηση της ΜΒΑ. Περιέχει επίσης ειδικούς κανόνες σχετικά με τον έλεγχο και αναθέτει στην Επιτροπή την εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις όσον αφορά τα εξής: i) ορισμένα αποθέματα παρεμπιπτόντων αλιευμάτων· ii) εξαιρέσεις από την υποχρέωση εκφόρτωσης· και iii) ορισμένα τεχνικά μέτρα.

Το ΠΣΔ καλύπτει: i) τον γάδο, τη ρέγγα και την παπαλίνα ως στοχευόμενα είδη· και ii) τα παρεμπιπτόντα αλιεύματα της ευρωπαϊκής χωματίδας, του καλκανιού (*Platichthys flesus*), του καλκανιού (*Scophthalmus maximus*) και του πησσιού⁵. Τα στοχευόμενα είδη αντιπροσωπεύουν περίπου το 95 % των συνολικών αλιευμάτων στη Βαλτική Θάλασσα.⁶ Οι ετήσιοι κανονισμοί του Συμβουλίου σχετικά με τις αλιευτικές δυνατότητες στη Βαλτική Θάλασσα καθορίζουν ΤΑC και ποσοτώσεις για τα στοχευόμενα αποθέματα, καθώς και για την ευρωπαϊκή χωματίδα και τον σολομό.

Η παρούσα έκθεση βασίζεται i) στην τελευταία γνωμοδότηση του ICES για τα σχετικά αποθέματα στη Βαλτική Θάλασσα⁷· ii) στις επισκοπήσεις του για το οικοσύστημα⁸ και την αλιεία⁹· iii) στην ανάλυση της Επιστημονικής, Τεχνικής και Οικονομικής Επιτροπής Αλιείας

⁵ Όσον αφορά τον σολομό της Βαλτικής, η Επιτροπή πρότεινε [COM(2011) 470 τελικό της 12.8.2011] και στη συνέχεια απέσυρε πρόταση για τη θέσπιση πολυετούς σχεδίου [2020/C 321/03 (EE C 321 της 29.9.2020, σ. 37)] κατόπιν αρνητικής αξιολόγησης από το ICES (γνωμοδότηση του ICES του 2020 — sr.2020.02) (<https://doi.org/10.17895/ices.advice.6008>).

⁶ Γνωμοδότηση του ICES του 2022, με τίτλο «Baltic Sea Ecoregion Fisheries Overview» (Οικοπεριοχή της Βαλτικής Θάλασσας — Επισκόπηση της αλιείας), έκδοση 2 της 6ης Φεβρουαρίου 2023, σ. 5 (<https://doi.org/10.17895/ices.advice.21646934>).

⁷ <https://www.ices.dk/advice/Pages/Latest-Advice.aspx>.

⁸ Γνωμοδότηση του ICES του 2022, με τίτλο «Baltic Sea Ecoregion Ecosystem Overview» (Οικοπεριοχή της Βαλτικής Θάλασσας — Επισκόπηση του οικοσυστήματος), της 15ης Δεκεμβρίου 2022 (<https://doi.org/10.17895/ices.advice.21725438>).

⁹ Πρβλ. υποσημείωση 6.

(ΕΤΟΕΑ) της Επιτροπής όσον αφορά τις εθνικές εκθέσεις του 2021 τόσο για την υποχρέωση εκφόρτωσης¹⁰ όσο και για την ετήσια οικονομική έκθεση του 2023¹¹. και iv) σε πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή. Επιπλέον, ζητήθηκε η γνώμη της ομάδας κρατών μελών της Βαλτικής Θάλασσας¹², του BSAC και των μελών του¹³ Finally, the first. Τέλος, εξετάστηκαν επίσης η πρώτη και η δεύτερη έκθεση¹⁴ on the implementation of the Technical Measures Regulation (EU) 2019/1241 σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1241 περί τεχνικών μέτρων¹⁵ w.

2. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΣΧΕΤΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται οι εξελίξεις όσον αφορά την εφαρμογή του ΠΣΔ από το 2020 στους ακόλουθους πέντε τομείς: επίπεδα αλιείας, απορρίψεις, οικοσυστημική προσέγγιση, περιφερειακή συνεργασία και κοινωνικοοικονομικές πτυχές.

2.1. ΟΙ ΑΛΙΕΥΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΚΑΘΟΡΙΣΤΕΙ ΑΠΟ ΤΟ 2020 ΚΑΙ ΜΕΤΑ

Από το 2014 δεν έχει πραγματοποιηθεί αξιολόγηση της MBA για τον γάδο της Ανατολικής Βαλτικής· ούτε για τη ρέγγα του Βοθνικού Κόλπου κατά τον καθορισμό του TAC για το 2021, ούτε για τον γάδο της Δυτικής Βαλτικής για το 2024.

Στις τέσσερις διαδικασίες καθορισμού του TAC για τις αλιευτικές περιόδους 2021 έως 2024, έπρεπε να καθοριστούν συνολικά 32 TAC που καλύπτονταν από το ΠΣΔ. Από αυτές, σε 18 περιπτώσεις δεν απαιτούνται συγκεκριμένες παρατηρήσεις, ενώ σε 14 περιπτώσεις είναι αναγκαίες¹⁶.

Για την πρώτη δέσμη 18 περιπτώσεων, η Επιτροπή πρότεινε TAC στην τιμή του F_{MSY} ή κάτω από αυτή σε 17 περιπτώσεις. Δεδομένου ότι και τα δύο αποθέματα γάδου βρίσκονται σε

¹⁰ Έκθεση της 69ης συνόδου ολομέλειας της ΕΤΟΕΑ (PLEN-22-01), σημείο 6.1, σ. 16-31· ειδική έκθεση ad hoc, κατόπιν συμβατικής ανάθεσης, με τίτλο «Evaluation of Member States' Annual Reports on the Landing Obligation (for 2021), March 2022» [Αξιολόγηση των ετήσιων εκθέσεων των κρατών μελών σχετικά με την υποχρέωση εκφόρτωσης (για το 2021), Μάρτιος 2022], έγγραφο αναφοράς για την έκθεση της συνόδου ολομέλειας.

¹¹ STECF 23-07, «The Annual Economic Report of the EU Fishing Fleet» (Ετήσια οικονομική έκθεση σχετικά με τον αλιευτικό στόλο της ΕΕ).

¹² Μνημόνιο συμφωνίας σχετικά με τις αρχές και τις μεθόδους εργασίας του φόρουμ για την αλιεία στη Βαλτική Θάλασσα, της 13ης Δεκεμβρίου 2013, <http://www.bsac.dk/BSAC-Resources/Documents-section/BALTFISH> (στο εξής: BaltFish).

¹³ Το ερωτηματολόγιο και οι απαντήσεις περιλαμβάνονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD (2024)703, το οποίο συνοδεύει την παρούσα έκθεση.

¹⁴ COM(2021) 583 final της 23.9.2021 και COM(2024) 349 final της 30.7.2024.

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με τη διατήρηση αλιευτικών πόρων και την προστασία θαλάσσιων οικοσυστημάτων μέσω τεχνικών μέτρων, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1967/2006, (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου και των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1380/2013, (ΕΕ) 2016/1139, (ΕΕ) 2018/973, (ΕΕ) 2019/472 και (ΕΕ) 2019/1022 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 894/97, (ΕΚ) αριθ. 850/98, (ΕΚ) αριθ. 2549/2000, (ΕΚ) αριθ. 254/2002, (ΕΚ) αριθ. 812/2004 και (ΕΚ) αριθ. 2187/2005 του Συμβουλίου (ΕΕ L 198 της 25.7.2019, σ. 105).

¹⁶ Αναλυτικός πίνακας περιλαμβάνεται στο παράρτημα του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση.

δυσχερή κατάσταση και αποτελούν αναπόφευκτα παρεμπίπτοντα αλιεύματα στην αλιεία πλατύσαρων, η Επιτροπή πρότεινε συστηματικά τη θέσπιση TAC για την ευρωπαϊκή χωματίδα στο κατώτατο εύρος τιμών F_{MSY} , και για το 2024 σε χαμηλότερο ακόμη εύρος και από εκείνο που προβλέπεται στη γνωμοδότηση του ICES. Όσον αφορά τη ρέγγα του Κόλπου της Ρίγας για το 2024, η Επιτροπή πρότεινε, σύμφωνα με το ΠΣΔ και στο πλαίσιο της πρότασής της για την απαγόρευση της στοχευόμενης αλιείας ρέγγας της Κεντρικής Βαλτικής, τη θέσπιση ενός TAC για το οποίο η Επιτροπή θεώρησε ότι βρίσκεται στο ανώτατο εύρος τιμών F_{MSY} . Το Συμβούλιο ακολούθησε την πρόταση της Επιτροπής σε 9 από τις προαναφερόμενες 18 περιπτώσεις. Στις υπόλοιπες 9 περιπτώσεις αύξησε το TAC εντός του ισχύοντος εύρους τιμών F_{MSY} του ΠΣΔ (ρέγγα της Κεντρικής Βαλτικής για το 2022 και το 2023, ρέγγα του Κόλπου της Ρίγας για το 2024¹⁷, ευρωπαϊκή χωματίδα για το 2021 και το 2022 και παπαλίνα σε κάθε έτος).

Οι 14 περιπτώσεις που εντάσσονται σε ιδιαίτερο πλαίσιο αφορούν τη ρέγγα της Δυτικής Βαλτικής και τα δύο αποθέματα γάδου καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου, καθώς και τη ρέγγα του Βοθνικού Κόλπου και της Κεντρικής Βαλτικής για το 2024.

2.1.1. Ρέγγα της Δυτικής Βαλτικής

Από το 2018 το ICES εκτιμά ότι η βιομάζα του αποθέματος αναπαραγωγής της ρέγγας της Δυτικής Βαλτικής βρίσκεται κάτω από το σημείο αναφοράς B_{lim} , που αποτελεί το χαμηλότερο σημείο ασφάλειας κάτω από το οποίο το απόθεμα μπορεί να αντιμετωπίσει δυσκολία έγκαιρης αποκατάστασης, ενώ η ικανότητα αναπαραγωγής του ενδέχεται να μειωθεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να μην είναι δυνατή η αποκατάστασή του πάνω από το επίπεδο αυτό το επόμενο έτος. Ως εκ τούτου, το ICES συνέστησε την απαγόρευση κάθε αλιευτικής δραστηριότητας ρέγγας της Δυτικής Βαλτικής. Το TAC μειώθηκε σημαντικά το 2019 και το 2020 (συνολικά κατά – 82 % σε σύγκριση με το TAC του 2018). Λαμβανομένου υπόψη ότι η βιομάζα ανερχόταν μόλις στο ήμισυ περίπου της ελάχιστης τιμής αναφοράς, η Επιτροπή πρότεινε για το 2021 τη μείωση κατά το ήμισυ του επιπέδου του TAC, πρόταση με την οποία συμφώνησε και το Συμβούλιο. Λόγω της ελάχιστης βελτίωσης που παρουσίασε η κατάσταση, η Επιτροπή πρότεινε για το 2022 την απαγόρευση της στοχευόμενης αλιείας και τον καθορισμό χαμηλότερου TAC (στο 50 % του TAC του 2021) για τα αναπόφευκτα παρεμπίπτοντα αλιεύματα σε άλλους τύπους αλιείας. Το Συμβούλιο συμφώνησε και θέσπισε παράλληλα παρέκκλιση για ορισμένους παράκτιους αλιείς μικρής κλίμακας. Για το 2023 το Συμβούλιο συμφώνησε με την προτεινόμενη ανανέωση των κανόνων του 2022. Για το 2024, δεδομένης της κρίσιμης κατάστασης του αποθέματος, η Επιτροπή πρότεινε την κατάργηση της παρέκκλισης για τους αλιείς μικρής κλίμακας και τον καθορισμό χαμηλότερου TAC παρεμπιπτόντων αλιευμάτων. Ωστόσο, το Συμβούλιο αποφάσισε την πλήρη ανανέωση, διατηρώντας συνεπώς σε ισχύ την παρέκκλιση.

2.1.2. Γάδος της Ανατολικής Βαλτικής

¹⁷ Δεδομένου ότι το Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει ανοικτή τη στοχευόμενη αλιεία ρέγγας της Κεντρικής Βαλτικής, το ερώτημα σχετικά με τη μεθοδολογία υπολογισμού του εν λόγω TAC κατέστη άνευ αντικειμένου.

Από το 2019 το ICES εκτιμά ότι η βιομάζα του αποθέματος γάδου της Ανατολικής Βαλτικής είναι κάτω από το σημείο αναφοράς B_{lim} και, ως εκ τούτου, συνέστησε τη διακοπή κάθε αλιευτικής δραστηριότητας γάδου της Ανατολικής Βαλτικής. Από το έτος αλίευσης 2020 το Συμβούλιο συμφώνησε να απαγορεύσει τη στοχευόμενη αλιεία γάδου της Ανατολικής Βαλτικής. Το TAC για τα αναπόφευκτα παρεμπίπτοντα αλιεύματα σε άλλους τύπους αλιείας διατηρήθηκε επίσης αμετάβλητο από το 2021 στους 595 τόνους. Επιπλέον, η ερασιτεχνική αλιεία απαγορεύτηκε στην κύρια περιοχή κατανομής και επιβλήθηκε τετράμηνη θερινή απαγόρευση της αλιείας κατά τη διάρκεια της περιόδου αναπαραγωγής, με παρέκκλιση για ορισμένους παράκτιους αλιείς μικρής κλίμακας, την οποία το Συμβούλιο επέκτεινε από το 2021 σε ορισμένους τύπους πελαγικής αλιείας. Δεδομένης της εν λόγω σοβαρής κατάστασης, το 2020 το ΠΣΔ και το πρώην Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας τροποποιήθηκαν προκειμένου να ενισχυθούν ορισμένα μέτρα διαχείρισης και να ζητηθεί από τους φορείς εκμετάλλευσης να παροπλίσουν τα σκάφη τους.¹⁸

2.1.3. Γάδος της Δυτικής Βαλτικής

Από το 2020 ο γάδος της Δυτικής Βαλτικής χαρακτηρίζεται από αυξανόμενη αβεβαιότητα όσον αφορά την αξιολόγηση των αποθεμάτων. Η κατάσταση αυτή είχε τελικά ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση της γνωμοδότησης για το 2024. Επιπλέον, από το 2021 το ICES δεν είναι πλέον σε θέση να παράσχει χωριστές γνωμοδοτήσεις για τα αλιεύματα από την επαγγελματική και την ερασιτεχνική αλιεία.

Για το 2021, η Επιτροπή πρότεινε τον καθορισμό TAC (- 11 %) στο χαμηλότερο εύρος τιμών F_{MSY} i) διότι είχε εκτιμηθεί ότι η βιομάζα αποθέματος αναπαραγωγής δεν είχε αποκατασταθεί ακόμη πάνω από το σημείο αναφοράς $B_{trigger}$ της MBA, που συνιστά σημείο ασφάλειας κάτω από το οποίο πρέπει να ληφθούν κατάλληλα μέτρα διαχείρισης· και ii) για να αποφευχθεί η μετατόπιση στις υποδιαίρεσεις 22-23 της αλιευτικής προσπάθειας της υποδιαίρεσης 24, για την οποία είχε θεσπιστεί θερινή απαγόρευση της στοχευόμενης αλιείας γάδου κατά τη διάρκεια της περιόδου αναπαραγωγής λόγω της υψηλής αφθονίας γάδου της Ανατολικής Βαλτικής στην εν λόγω περιοχή. Η Επιτροπή πρότεινε επίσης να διατηρηθεί αμετάβλητο το όριο αλιεύματος για την ερασιτεχνική αλιεία και η εαρινή απαγόρευση της αλιείας κατά τη διάρκεια της περιόδου αναπαραγωγής στις υποδιαίρεσεις 22-23, καθώς και να παραταθεί κατά 2 μήνες η θερινή απαγόρευση της αλιείας κατά τη διάρκεια της περιόδου αναπαραγωγής στην υποδιαίρεση 24, ώστε να ευθυγραμμιστεί με τη θερινή απαγόρευση στις υποδιαίρεσεις 25-26. Το Συμβούλιο συμφώνησε, αλλά αύξησε το TAC κατά +5 % (4 000 τόνοι), παρέτεινε τη θερινή απαγόρευση κατά τη διάρκεια της περιόδου αναπαραγωγής στην υποδιαίρεση 24 μόνο κατά έναν μήνα και θέσπισε παρέκκλιση από τις εποχιακές απαγορεύσεις στις υποδιαίρεσεις 22-24 για ορισμένους τύπους πελαγικής αλιείας.

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1781 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2020, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1139 όσον αφορά τη μείωση της αλιευτικής ικανότητας στη Βαλτική Θάλασσα και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 508/2014 όσον αφορά την οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων για τους στόλους που αλιεύουν γάδο της Ανατολικής Βαλτικής Θάλασσας, γάδο της Δυτικής Βαλτικής Θάλασσας και ρέγγα της Δυτικής Βαλτικής Θάλασσας (ΕΕ L 400 της 30.11.2020, σ. 1).

Για το 2022 και έκτοτε, το ICES εκτίμησε ότι το μέγεθος του αποθέματος βρισκόταν στην πραγματικότητα κάτω από το σημείο αναφοράς B_{lim} για 10 και πλέον έτη. Ως εκ τούτου, το ICES μείωσε τον αριθμό των γνωμοδοτήσεων του για την αλίευση. Επιπλέον, το ICES δεν είχε πλέον τη δυνατότητα να διατυπώσει χωριστή γνωμοδότηση σχετικά με τα αλιεύματα από την επαγγελματική και την ερασιτεχνική αλιεία. Η Επιτροπή πρότεινε την απαγόρευση της στοχευόμενης αλιείας γάδου της Δυτικής Βαλτικής και τον καθορισμό χαμηλότερου TAC (– 92 %) για τα αναπόφευκτα παρεμπίπτοντα αλιεύματα σε άλλους τύπους αλιείας. Επιπλέον, πρότεινε: i) να προστεθούν 2 εβδομάδες στην εαρινή απαγόρευση της αλιείας κατά τη διάρκεια της περιόδου αναπαραγωγής· ii) να εφαρμοστεί η απαγόρευση και για τους ερασιτέχνες αλιείς· iii) να μειωθεί το όριο αλιεύματος για την ερασιτεχνική αλιεία εκτός της απαγόρευσης αυτής σε έναν γάδο ημερησίως· και iv) να απαγορευτούν ορισμένες τεχνικές «σύλληψης και απελευθέρωσης» της ερασιτεχνικής αλιείας. Το Συμβούλιο ακολούθησε την πρόταση της Επιτροπής αλλά περιόρισε τη μείωση του TAC σε – 88 % (489 τόνοι), επέκτεινε την παρέκκλιση από την εαρινή απαγόρευση της αλιείας κατά τη διάρκεια της περιόδου αναπαραγωγής σε ορισμένες δράγες για δίθυρα μαλάκια και δεν θέσπισε κανονιστικές ρυθμίσεις για τις τεχνικές «σύλληψης και απελευθέρωσης» της ερασιτεχνικής αλιείας.

Για το 2023, το ICES αύξησε τις γνωμοδοτήσεις του για την αλίευση, εκτιμώντας παράλληλα ότι η βιομάζα του αποθέματος βρισκόταν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα και επισημαίνοντας ότι οι σχετικές βραχυπρόθεσμες προβλέψεις του ήταν εξαιρετικά αβέβαιες. Το Συμβούλιο συμφώνησε με την προτεινόμενη πλήρη επανάληψη του TAC του 2022 και των συνοδευτικών μέτρων.

Για το 2024, το ICES υποβάθμισε τη γνωμοδότησή του σε προληπτική γνωμοδότηση. Η γνωμοδότηση για την αλίευση αφορούσε μόνο 24 τόνους, ποσότητα που δεν ήταν επαρκής για την κάλυψη των παρεμπιπτόντων αλιευμάτων άλλων τύπων αλιείας. Η Επιτροπή πρότεινε την απαγόρευση κάθε μορφής ερασιτεχνικής αλιείας γάδου και τη μείωση του TAC παρεμπιπτόντων αλιευμάτων (– 72 %). Το Συμβούλιο συμφώνησε με την απαγόρευση, αλλά περιόρισε τη μείωση του TAC σε – 30 % (136 τόνοι).

2.1.4. Ρέγγα του Βοθνικού Κόλπου και της Κεντρικής Βαλτικής για το 2024

Για το 2024, το ICES εκτίμησε ότι η βιομάζα της ρέγγας του Βοθνικού Κόλπου μειώθηκε κάτω από το σημείο $B_{trigger}$, ενώ η βιομάζα της ρέγγας της Κεντρικής Βαλτικής ήταν ακόμα χαμηλότερη από το σημείο αναφοράς B_{lim} . Επιπλέον, το ICES ανέφερε ότι, ακόμα και χωρίς αλιεύματα, η πιθανότητα μείωσης/διατήρησης της βιομάζας και των δύο αποθεμάτων κάτω από το σημείο αναφοράς B_{lim} υπερβαίνει το 5 %. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 6 του ΠΣΔ, η Επιτροπή πρότεινε την απαγόρευση της στοχευόμενης αλιείας και των δύο αποθεμάτων και τον καθορισμό TAC για τα αναπόφευκτα παρεμπίπτοντα αλιεύματα σε άλλους τύπους αλιείας. Το Συμβούλιο αποφάσισε να διατηρήσει ανοικτή τη στοχευόμενη αλιεία, να καθορίσει το TAC στο κατώτατο εύρος τιμών F_{MSY} (– 31 % και – 43 %, αντίστοιχα) και να θεσπίσει απαγόρευση κατά την περίοδο αναπαραγωγής διάρκειας ενός μηνός για την αλιεία με χρήση πελαγικών τρατών στην περιοχή διαχείρισης της ρέγγας της Κεντρικής Βαλτικής.

2.1.5. Σύνοψη

Καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου, τα TAC για τα αποθέματα που έχουν υποβληθεί σε αξιολόγηση της MBA (δηλαδή το σύνολο των αποθεμάτων εκτός από τον γάδο της Δυτικής Βαλτικής για το 2024 και τον γάδο της Ανατολικής Βαλτικής) καθορίστηκαν σύμφωνα με την τιμή F_{MSY} κατά τον χρόνο καθορισμού των TAC, με εξαίρεση τη ρέγγα της Δυτικής Βαλτικής. Ωστόσο, οι σχετικές ποσότητες αλιευμάτων έχουν μειωθεί σχεδόν κατά το ήμισυ από το 2017, ενώ ορισμένοι τύποι αλιείας έχουν απαγορευτεί από το 2020 (γάδος της Ανατολικής Βαλτικής) ή το 2022 (γάδος της Δυτικής Βαλτικής και ρέγγα της Δυτικής Βαλτικής).

Το BSAC και τα μέλη του εκφράζουν τις ίδιες αρνητικές γνώμες που είχαν διατυπώσει και στην πρώτη έκθεση σχετικά με τον ρόλο που διαδραματίζει το ΠΣΔ όσον αφορά τον καθορισμό των TAC. Δύο μέλη εκφράζουν την ανησυχία ότι τα σημεία αναφοράς MBA είναι εσφαλμένα και/ή υπερβολικά χαμηλά. Οι θέσεις των τριών κρατών μελών που απάντησαν διίστανται λόγω θετικών και αρνητικών αξιολογήσεων. Επιπλέον, ορισμένα μέλη επισημαίνουν ότι i) πτυχές που δεν σχετίζονται με την αλιεία φαίνεται να μη λαμβάνονται επαρκώς υπόψη στην προσέγγιση της MBA· ii) θα πρέπει να εξεταστούν οι σχέσεις μεταξύ των ειδών· και iii) είναι αναγκαία η εξασφάλιση μεγαλύτερης ευελιξίας.

Η Επιτροπή εμμένει στην άποψη ότι, χωρίς το ΠΣΔ, θα ήταν δυσκολότερο να συμφωνηθούν TAC που να είναι συνεκτικά και σύμφωνα με τους στόχους της ΚΑΠ.

2.2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΕΚΦΟΡΤΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΙΨΕΙΣ

Ένας από τους βασικούς στόχους της μεταρρυθμισμένης ΚΑΠ είναι η εφαρμογή της υποχρέωσης εκφόρτωσης και η σταδιακή εξάλειψη των απορρίψεων, μέσω της αποφυγής και της μείωσης των ανεπιθύμητων αλιευμάτων. Η υποχρέωση εκφόρτωσης ισχύει για τα είδη που ελέγχονται μέσω TAC. Στη Βαλτική Θάλασσα, η υποχρέωση εκφόρτωσης άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2015 για τον γάδο, τη ρέγγα, την παπαλίνα και τον σολομό, και την 1η Ιανουαρίου 2017 για την ευρωπαϊκή χωματίδα. Για τη διευκόλυνση της εφαρμογής της, το άρθρο 7 του ΠΣΔ αναθέτει στην Επιτροπή την εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σχετικά με ορισμένες εξαιρέσεις. Τον Νοέμβριο του 2020 προστέθηκε στο ΠΣΔ η νομική βάση που αφορά την έγκριση εξαιρέσεων περί υψηλής επιβιωσιμότητας για τον σολομό της Βαλτικής¹⁹.

Το ICES εκτιμά²⁰ ότι οι πρακτικές απορρίψεων δεν έχουν μεταβληθεί σημαντικά από την έναρξη ισχύος της υποχρέωσης εκφόρτωσης. Οι απορρίψεις πελαγικών ειδών εξακολουθούν να είναι πολύ χαμηλές και οι επισήμως αναφερόμενες απορρίψεις για τους άλλους τύπους αλιείας έχουν μειωθεί σημαντικά, παρότι οι παράνομες απορρίψεις συνεχίζονται. Στην αξιολόγηση των ετήσιων εκθέσεων των κρατών μελών του 2021 σχετικά με την υποχρέωση εκφόρτωσης²¹, η ΕΤΟΕΑ ανέφερε ότι η εφαρμογή εξακολουθεί εν γένει να είναι ανεπαρκής και ότι ο κίνδυνος μη συμμόρφωσης το 2021 εξακολουθούσε να είναι υψηλός ή πολύ υψηλός για αρκετούς τύπους αλιείας στη Βαλτική Θάλασσα. Πρέπει να επισημανθεί ότι η παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα

¹⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1781, άρθρο 1 παράγραφος 1· πρβλ. υποσημείωση 18.

²⁰ Πρβλ. υποσημείωση 6, σ. 8 και υποσημείωση 8, σ. 8.

²¹ Πρβλ. υποσημείωση 10.

του «περιθωρίου ανοχής», ο οποίος προβλέπεται στο άρθρο 13 του ΠΣΔ για τις εκφορτώσεις χωρίς διαλογή, θα καταργηθεί σταδιακά έως τον Ιανουάριο του 2028²².

Τα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετείχαν στη διαβούλευση εξέφρασαν δισταγμένες απόψεις σχετικά με τις απορρίψεις. Ένα κράτος μέλος που απάντησε δεν διατύπωσε άποψη, ενώ τα άλλα δύο μέλη και ορισμένα μέλη του κλάδου θεώρησαν ότι οι απορρίψεις δεν συνιστούν πρόβλημα. Άλλα μέλη του κλάδου και ΜΚΟ συμμερίζονται την άποψη του ICES και της ΕΤΟΕΑ. Σχεδόν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετείχαν στη διαβούλευση είναι της άποψης ότι το ΠΣΔ δεν έχει συμβάλει στη μείωση των απορρίψεων και ότι δεν παρέχει τη δυνατότητα συνεκτίμησης της κατάστασης των μικτών τύπων αλιείας. Το BSAC προσθέτει ότι οι πρακτικές απορρίψεων δεν έχουν ελεγχθεί δεόντως.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να είναι της άποψης ότι το χρονίζον πρόβλημα των απορρίψεων αποτελεί πρωτίστως ζήτημα ελέγχου και επιβολής, το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο του ενωσιακού συστήματος ελέγχου της αλιείας.

2.3. ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 του βασικού κανονισμού της ΚΑΠ, η ΚΑΠ πρέπει να υλοποιεί μια οικοσυστημική προσέγγιση της διαχείρισης της αλιείας, προκειμένου να διασφαλίσει ότι θα μετριαστούν οι αρνητικές επιπτώσεις των αλιευτικών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο οικοσύστημα. Το άρθρο 3 παράγραφος 3 του ΠΣΔ ορίζει ότι το ΠΣΔ πρέπει να συνάδει με την περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΕ, και ειδικότερα με τον στόχο της επίτευξης καλής περιβαλλοντικής κατάστασης έως το 2020, όπως απαιτείται από την οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική²³.

Η οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική παρέχει 11 χαρακτηριστικά ποιοτικής περιγραφής για τον προσδιορισμό της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης. Στόχος του ΠΣΔ είναι να εξασφαλίσει την εκπλήρωση των όρων του χαρακτηριστικού 3 (το πλέον συναφές για τη διαχείριση της αλιείας) και να συμβάλει στην εκπλήρωση άλλων σχετικών χαρακτηριστικών, ανάλογα με τον σχετικό ρόλο που διαδραματίζει η αλιεία²⁴. Το χαρακτηριστικό 3 συνδέεται

²² Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2842 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Νοεμβρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου, καθώς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1967/2006 και (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου και των κανονισμών (ΕΕ) 2016/1139, (ΕΕ) 2017/2403 και (ΕΕ) 2019/473 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον έλεγχο της αλιείας (ΕΕ L, 2023/2842, 20.12.2023).

²³ Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (ΕΕ L 164 της 25.6.2008, σ. 19).

²⁴ Οι αλιευτικές δραστηριότητες έχουν επίσης αντίκτυπο στα χαρακτηριστικά ποιοτικής περιγραφής τα οποία αφορούν τα εξής: τη βιοποικιλότητα (1)· τα δίκτυα τροφής (4)· την ακεραιότητα του θαλάσσιου βυθού (6)· και τα απορρίμματα στη θάλασσα (10). Η συμβολή της αλιείας στα άλλα χαρακτηριστικά είναι, στην καλύτερη περίπτωση, έμμεση και/ή μη σημαντική: εισαγωγή μη αυτοχθόνων ειδών (2), ανθρωπογενής ευτροφισμός (5), υδρογραφικές συνθήκες (7), επίπεδο συγκεντρώσεων των ρυπογόνων ουσιών στη θάλασσα (8), επίπεδο συγκεντρώσεων ρυπογόνων ουσιών σε ψάρια και θαλασσινά (9), εισαγωγή ενέργειας, καθώς και υποθαλάσσιου θορύβου (11).

άμεσα με τον καθορισμό των αλιευτικών δυνατοτήτων²⁵. Το πρώτο κριτήριο αφορά την αλιευτική πίεση, το δεύτερο τη βιομάζα και το τρίτο την κατανομή ανά ηλικία και ανά μέγεθος. Τα δύο πρώτα κριτήρια καλύπτονται από τους κανόνες για τον καθορισμό των TAC του ΠΣΔ. Όσον αφορά το τρίτο κριτήριο, τον Φεβρουάριο του 2024 το ICES δημοσίευσε ειδική γνωμοδότηση, στην οποία προσδιορίζονται δείκτες, αλλά δεν ήταν δυνατό να προβλεφθούν κατώτατα όρια ούτε να προταθούν επιλογές διαχείρισης²⁶.

Ο αντίκτυπος που έχουν οι αλιευτικές δραστηριότητες στον πληθυσμό φωκαινών της Βαλτικής Θάλασσας, ο οποίος είναι καταχωρισμένος ως κρισίμως απειλούμενος²⁷, εξακολουθεί να αποτελεί λόγο ανησυχίας. Σε συνέχεια δύο κοινών συστάσεων που διατύπωσε το φόρουμ BaltFish, εγκρίθηκε νομοθεσία²⁸ για την προστασία των φωκαινών, αλλά η Επιτροπή θεωρεί ότι απαιτείται η ανάληψη περαιτέρω δράσης.

Το ICES επιβεβαιώνει ότι το οικοσύστημα της Βαλτικής Θάλασσας μεταβάλλεται ριζικά και δεν βρίσκεται σε ισορροπία. Πολλά είδη και οικοτόποι της Βαλτικής Θάλασσας δεν βρίσκονται σε καλή περιβαλλοντική κατάσταση λόγω της ανθρώπινης επιρροής στο θαλάσσιο περιβάλλον²⁹. Οι πέντε σημαντικότερες πιέσεις στη Βαλτική Θάλασσα είναι οι εξής: i) ο εμπλουτισμός με θρεπτικά και οργανικά συστατικά· ii) η αλιεία· iii) η εισαγωγή μολυσματικών ενώσεων· iv) η εισαγωγή μη αυτοχθόνων ειδών· και v) η απόξεση και απώλεια υποστρώματος.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετείχαν στη διαβούλευση θεωρούν, αν και συχνά για πολύ διαφορετικούς λόγους, ότι το ΠΣΔ δεν έχει συμβάλει στην εφαρμογή της οικοσυστημικής προσέγγισης της διαχείρισης της αλιείας — ή ότι είναι ακόμη και αντιπαραγωγικό για την εφαρμογή της. Ωστόσο, ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη τονίζουν ότι το ΠΣΔ έχει τη δυνατότητα να συμβάλει εάν εφαρμοστεί (με ορθό τρόπο). Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη συμφωνούν ότι το οικοσύστημα έχει σημαντικό αντίκτυπο στα αποθέματα ιχθύων.

2.4. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Όπως αναφέρεται στην πρώτη έκθεση, τα κύρια εργαλεία περιφερειοποίησης στο πλαίσιο της τρέχουσας ΚΑΠ είναι τα εξής: i) τα θεσμοθετημένα περιφερειακά γνωμοδοτικά συμβούλια, των οποίων πρέπει να ζητείται η γνώμη σχετικά με διάφορα θέματα και τα οποία μπορούν να διατυπώνουν συστάσεις για οποιοδήποτε θέμα· και ii) η έκδοση από τα οικεία κράτη μέλη κοινών συστάσεων προς την Επιτροπή για την έκδοση κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετείχαν στη διαβούλευση δεν έχουν πεισθεί ακόμη για την προστιθέμενη αξία που προσδίδει το ΠΣΔ όσον αφορά την ενίσχυση της περιφερειακής

²⁵ Αναφέρει ότι «οι πληθυσμοί όλων των εμπορικά εκμεταλλεύσιμων ιχθύων, των μαλακίων και των οστρακόδερμων βρίσκονται σε ασφαλή όρια από βιολογική άποψη, παρουσιάζοντας μια κατανομή του πληθυσμού ανά ηλικία και ανά μέγεθος που δείχνει την καλή κατάσταση του αποθέματος».

²⁶ Γνωμοδότηση του ICES του 2024 — sr.2024.01, (<https://doi.org/10.17895/ices.advice.25265284>).

²⁷ Πρβλ. υποσημείωση 8, σ. 19.

²⁸ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2022/303 της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2021, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1241 όσον αφορά τη λήψη μέτρων για τη μείωση των παρεμπιπτόντων αλιευμάτων του μόνιμου πληθυσμού φώκαινας της Κυρίως Βαλτικής (*Phocoena phocoena*) στη Βαλτική Θάλασσα (ΕΕ L 46 της 25.2.2022, σ. 67).

²⁹ Πρβλ. υποσημείωση 6, σ. 1 και υποσημείωση 8, σ. 3.

συνεργασίας, με εξαίρεση 2 από τα 3 κράτη μέλη που απάντησαν. Το BSAC αναφέρεται κυρίως στην έλλειψη πόρων.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να θεωρεί ότι το ΠΣΔ παρέχει το αναγκαίο νομικό πλαίσιο για την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας, κυρίως μέσω κοινών προτάσεων και διαβουλεύσεων με τα γνωμοδοτικά συμβούλια και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με θέματα που επηρεάζουν τη Βαλτική Θάλασσα. Για παράδειγμα, το φόρουμ BaltFish θα μπορούσε να διεξάγει πιο εμπεριστατωμένες συζητήσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά την προετοιμασία κοινών συστάσεων.

Πρέπει να επισημανθεί ότι στα αποθέματα γάδου, ρέγγας, παπαλίνας και σολομού έχει μερίδιο η Ρωσία. Το 2009 η ΕΕ και η Ρωσία συμφώνησαν να συνεργαστούν στον τομέα της διαχείρισης των αποθεμάτων ιχθύων μέσω μικτής επιτροπής³⁰. Η εν λόγω επιτροπή δεν έχει συνεδριάσει από το 2019 λόγω της πανδημίας COVID-19 και του απρόκλητου και αδικαιολόγητου επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος καθορίζει αυτοτελώς τα οικεία ΤΑC, δεδομένου ότι δεν κατέστη δυνατό να επιτευχθεί συμφωνία κατανομής. Η ΕΕ εφαρμόζει τα μερίδια της πρώην Διεθνούς Επιτροπής Αλιείας της Βαλτικής Θάλασσας³¹, ενώ η Ρωσία καθορίζει τα οικεία ΤΑC σε πολύ υψηλότερα επίπεδα εδώ και πολλά έτη. Επιπλέον, σε αντίθεση με τη γνωμοδότηση του ICES, η Ρωσία εξακολουθεί να στοχεύει τον γάδο, αν και σε χαμηλότερα επίπεδα από εκείνα που είχαν διαπιστωθεί κατά το παρελθόν, ενώ έχει μειώσει ελάχιστα τα οικεία ΤΑC για τη ρέγγα της Κεντρικής Βαλτικής. Η Ρωσία δεν έχει αποστείλει δεδομένα στο ICES από το 2022.

2.5. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Συνολικά, η αλιεία στη Βαλτική ήταν επικερδής κατά την περίοδο 2013-2021. Ωστόσο, κατά την περίοδο αυτή, ορισμένα τμήματα του στόλου της Βαλτικής —ιδίως οι παράκτιοι στόλοι μικρής κλίμακας— δεν είχαν τη δυνατότητα να καλύψουν τις λειτουργικές δαπάνες και οι περισσότεροι κοινωνικοοικονομικοί δείκτες ακολούθησαν πτωτική τάση, η οποία ήταν συχνά αξιοσημείωτη³². Δεν έχουν υποβληθεί μέχρι στιγμής στοιχεία σχετικά με τις εξελίξεις που σημειώθηκαν από το 2021, αλλά η περιβαλλοντική κατάσταση, το γεγονός ότι μόνο τα αποθέματα της ευρωπαϊκής χωματίδας και της ρέγγας της Ρίγας βρίσκονται σε καλή κατάσταση, καθώς και οι διάφορες αρνητικές επιπτώσεις του συνεχιζόμενου επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, είχαν ασφαλώς αρνητικό αντίκτυπο.

Με εξαίρεση έναν συμμετέχοντα στη διαδικασία διαβούλευσης, τα ενδιαφερόμενα μέρη συμφωνούν ότι οι κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις ήταν αρνητικές, παρότι παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των τομέων σύμφωνα με τους περισσότερους συμμετέχοντες. Το BSAC και τα μέλη του εξακολουθούν να ισχυρίζονται ότι υπάρχει αιτιώδης συνάφεια με το ΠΣΔ

³⁰ Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της κυβέρνησης της Ρωσικής Ομοσπονδίας περί συνεργασίας στους τομείς της αλιείας και της προστασίας των ζώντων θαλάσσιων πόρων στη Βαλτική Θάλασσα (ΕΕ L 129 της 28.5.2009, σ. 2), ιδίως το άρθρο 14.

³¹ Πρόκειται για την περιφερειακή οργάνωση διαχείρισης της αλιείας για τα αποθέματα ιχθύων της Βαλτικής Θάλασσας.

³² Πρβλ. υποσημείωση 11, σ. 103-109, 112-115. Είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι η έκθεση καλύπτει όλους τους τύπους αλιείας και όχι μόνο τους τύπους αλιείας των αποθεμάτων που καλύπτονται από το ΠΣΔ, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν ωστόσο περίπου το 95 % του συνόλου των αλιευμάτων στη Βαλτική Θάλασσα.

λόγω της αρνητικής εξέλιξης της κατάστασης των αποθεμάτων, η οποία αποδίδεται στο ΠΣΔ. Τα τρία κράτη μέλη που απάντησαν δεν εντόπισαν τέτοιου είδους αιτιώδη συνάφεια.

Η Επιτροπή εμμένει στην άποψη ότι η μείωση των αποθεμάτων ιχθύων και της αλιείας δεν οφείλεται στην εφαρμογή του ΠΣΔ, αλλά σε μεταβολές που επήλθαν στο ευρύτερο οικοσύστημα. Το ICES αναφέρεται στη συνεχιζόμενη εσφαλμένη αναφορά ειδών, γεγονός που θα μπορούσε επίσης να επιδρά αρνητικά. Μόνο τα υγιή οικοσυστήματα και η βιώσιμη αλιεία μπορούν να εξασφαλίσουν μακροπρόθεσμα ακμάζουσες αλιευτικές κοινότητες.

3. ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΞΟΥΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΠΣΔ

Το ΠΣΔ αναθέτει στην Επιτροπή την εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις όσον αφορά τα μέτρα διατήρησης των παρεμπιπτόντων αλιευμάτων (άρθρο 6), την υποχρέωση εκφόρτωσης (άρθρο 7) και τεχνικά μέτρα (άρθρο 8), εφόσον δεν καλύπτονται από τον κανονισμό για τα τεχνικά μέτρα.

Δεν έχει γίνει ποτέ χρήση της εξουσιοδότησης που προβλέπεται στο άρθρο 6. Κατά την περίοδο αναφοράς, το άρθρο 7 χρησιμοποιήθηκε δύο φορές για τη διατήρηση της εξαίρεσης σχετικά με την υψηλή επιβιωσιμότητα για τον σολομό της Βαλτικής³³. το άρθρο 8 δεν έχει χρησιμοποιηθεί, διότι από τον Αύγουστο του 2019 υπερισχύει του μεγαλύτερου μέρους του περιεχομένου του η εξουσιοδότηση που εκχωρείται βάσει του ειδικότερου κανονισμού για τα τεχνικά μέτρα. Τέλος, επισημαίνεται ότι τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη δεν έχουν παράσχει μέχρι στιγμής τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επαναξιολόγηση, έως το τέλος του 2020, της εξαίρεσης που παραχωρήθηκε για την ευρωπαϊκή χωματίδα³⁴.

³³ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2021/1417 της Επιτροπής, της 22ας Ιουνίου 2021, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1139 σχετικά με τις προδιαγραφές για την υποχρέωση εκφόρτωσης σολομού στη Βαλτική θάλασσα για την περίοδο 2021-2023 (ΕΕ L 305 της 31.8.2021, σ. 3)· κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2024/1296 της Επιτροπής, της 28ης Φεβρουαρίου 2024, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1139 σχετικά με την εξαίρεση από την εφαρμογή της υποχρέωσης εκφόρτωσης σολομού στη Βαλτική Θάλασσα για την περίοδο 2024-2026 (ΕΕ L, 2024/1296, 7.5.2024).

³⁴ Άρθρο 6 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2018/306 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με τη θέσπιση προδιαγραφών για την εφαρμογή της υποχρέωσης εκφόρτωσης γάδου και ευρωπαϊκής χωματίδας στο πλαίσιο της αλιείας στη Βαλτική Θάλασσα (ΕΕ L 60 της 2.3.2018, σ. 1).